

533-534 OPUSCULUM TRICESIMUM. DE SACRAMENTIS PER IMPROBOS ADMINISTRATIS.

ARGUMENTUM.

Florentinos cum suo episcopo dissidentes, propterea quod illum de Simonia suspectum habebant, ad concordiam revocare nititur, purgans se quod, cum Florentiae esset, cum illo communicasset. Non enim aequum fuisse ait ut episcopum sine causa damnaret, praesertim cum crimen quod ei objiciebatur non probaretur. Graviter quoque in quosdam monachos invehitur, qui episcopi ejusdem communionem aversabantur, et in tantam audaciam pervenerant, ut neque baptismum, neque aliud sacramentum ab eo collatum, valere affirmarent, quod hic confutat. Demum hortatur Florentinos, ut si quid contra episcopum suum habent, ad pontificem Romanum deferant, ad quem spectat de hujusmodi rebus sententiam ferre; interim tamen eidem communicent.

Dilectis in Christo civibus Florentinis, PETRUS peccator monachus fraternae charitatis obsequium.

Super, ut recolitis, dilectissimi, ad vos venientes, laboriose studuimus inter episcopum vestrum vosque componere, et amicitiae, quae recissa fuerat, foedera reformantes, in vos spiritum sequestra pace conflare. Sed quoniam adjuvandi apud vos praedicti Sacerdotis intuitu plura protulimus, quae sinistra scilicet interpretatione perverti, et a turbis valent vulgaribus vitari, ne et nos indigna notemur infamia, et illi, quod absit! mendacii crimen incurrant, quod ore coram vobis

frequenter expressimus, etiam styli currentis articulo commendamus, ut quod audistis ore prolatum, videatis etiam apicibus exaratum, et in verba nostra commentari, vel ab his discrepare, mendax quisque non audeat, dum in nobis, et manus scribens, et lingua loquens, indissona sibimet unitate concordant. Anathematizamus itaque et irrecuperabiliter condemnamus Simoniacam haeresim, primam omnium haereseorum ex imis diaboli visceribus erumpentem, seseque adversus nascentis Ecclesiae regulam exitialiter extollentem. Quae nimirum adhuc ex ipso diaboli felle progreditur, et in perditionis filios pestilentissime derivatur. Cujus scilicet auctori per Petrum dicitur: In felle amaritudinis, et in obligatione peccati video te esse (**Act. VIII**). Quia vero fel columba non habet, Spiritus autem sanctus in columbae specie super Dominum venit (**Matth. III**), isque amaritudine fellis intumuit, columbini spiritus capax esse non potuit. Quapropter omnes hujus nefandae haereseos peste corruptos, haereticos esse indubitanter asserimus, eosque damnabiles atque a suis arcendos honoribus, juxta sacrorum canonum sententias, judicamus.

[DE SACRAMENTIS PER IMPROBOS ADMINISTRATIS.]

CAPUT PRIMUM. *An Ecclesiae Sacramenta
per malos conferri possint.*

Verumtamen tantam gratiae plenitudinem sanctae Ecclesiae inesse confidimus, ut in ea procul dubio, et per malos bona, et per inquinatos munda, et per execrabiles sacramenta conferri posse credamus. Haec est vere corpus Christi, et juxta Apostolum (**I Tim. III**), columna, et firmamentum veritatis. Et haec non noviter ex nostra temeritate decernimus, sed ex sanctorum catholicorum Patrum auctoritate jam decreta firmamus. Quod in libello quoque, cui *Gratissimus* nomen indidimus, multis Novi, ac Veteris Instrumenti testimoniis approbatur. Sed condemnatis omnino Simoniacis, ac indubitanter inter haereticos deputatis, sicut in praefato libro digessimus, licet eorum sacramenta ex authentica canonum possent sanctione defendi, ut eos tamen magis ac magis synodalis censura confunderet, constitutum est in Romano, **535** sanctae memoriae Nicolao praesidente, concilio (**Decret. Nic. PP. ap. Grat. I, qu. I, cap. De caetero**): ut quicumque per eos eatenus fuissent in cujuslibet ecclesiastici gradus dignitate promoti, in percepti honoris ministerio permanerent; et tunc vero, et deinceps quicumque se pateretur a Simoniaco provehi, nil penitus ex ea deberet promotione lucrari, et sic ministrandi jura deponeret, tanquam si haec nullatenus percepisset. Hac itaque ratione jam non modo Simoniacos reprobamus, sed et per eos exhibita sacramenta contemnimus. Haec itaque, si obliti non estis, omnia me vivis vocibus proferentem frequenter audistis. Non enim alia scribimus, quam quae locuti sumus. Si ergo ego et vos de Simoniacis, eorumque reprobandis in posterum consecrationibus una sententia utique congruimus, cur adhuc invicem litigamus? Est plane super episcopo vestro quaestio, quem videlicet nonnulli vestrum opinantur venaliter irrepsisse, nonnulli vero gratis, et per ostium introisse,

constantis animi libertate confirmant. Illi turbulentis jurgando conviciis, quod opinantur allegant; isti quod scire fatentur, crimen injectum refellendo, propulsant. Et quis ego sum, qui inter hos compugnantium globos signum manus mittam, et tam ferale scelus homini antequam canonice probetur ascribam? Nam licet error semper sit et ubique vitandus, tolerabilius tamen est si quis justificet peccatorem, quam si praejudicet innocentem. Synodus annualiter imminet, sedes apostolica cunctis adeuntibus patet. Romanam ergo pulset Ecclesiam quisquis se justam adversus episcopum habere calumniam sperat. Nec enim nos homunciones exigui in andronarium angulis reddere possumus irritum, quod in ipso summo totius mundi cardine non ambigimus institutum. Cernitis itaque me simpliciter haec sola conscribere, quae me praesentem audistis ore proferre. Erubescat ergo fabricator quisque mendacii, qui dum me vidit in causa nutantis controversiae non leviter judicantem, impudenter elatrat Simoniacae haereseos existere defensorem. His igitur paucis rationem me vobis reddidisse sufficiat, ne longior stylus fatigari vos nimia prolixitate compellat.

Hinc ad commonachos meos articulum transfero, a quibus profecto procedere notam hanc jurgandi materiam non ignoro. Dicunt enim quia ab hujusmodi sacerdotibus nec chrisma confici, nec ecclesia dedicari, nec clericalia jura conferri, nec missarum ullo unquam tempore potuerunt solemnia celebrari. Et tam haec impudenter allegant, ut anno horno compulerint in tribus plebibus sine conspersione chrismatis catechumenos baptizari. Sed cum Christus procul dubio denominetur a chrismate, nil aliud tollunt baptismo, nisi Christum, qui chrismatis subtrahunt sacramentum. Et certe si me forte non

fugit, nulla unquam haeresis in tantam prorupit audaciam, ut baptismi lavacro chrisma, hoc est, ut a Christiano Christum dividere praesumpsisset. Quod si, contempta propria, ab alia Ecclesia furtive delatum chrisma credatur, sicut a quodam scilicet eorum fautore confingitur, ecce, quantum ad illos pertinet, in spiritualibus rebus committitur adulterium, et in sacrilegium vertitur sacramentum, nimirum **536** dum propriae Ecclesiae chrisma projicitur, et ab aliena clandestinae fraudis ingenio subrogatur. Beatus denique papa Gregorius in supremo ultimae homiliae versiculo sic ait: «Sed haec omnipotens Deus, qui per me in vestris auribus loquitur, per se in vestris mentibus loquatur.»

Cum igitur hoc librum suum fine concludit, omnipotentem Deum cuncta quae in eo scripta sunt per se locutum evidenter ostendit. Hic itaque, per quem talis inhabitator eloquitur, in homilia de sacerdotibus facta (**hom. 17**), per impositionem manus Simoniaci Spiritum sanctum coelitus dari manifestissime confitetur. «Qui namque, inquit, sunt in templo Dei hodie, qui columbas vendunt, nisi qui in Ecclesia pretium de impositione manus accipiunt?» per quam videlicet impositionem Spiritus sanctus coelitus datur. Ubi adhuc eandem sententiam replicat, et tanquam tardioribus vel adhuc dubitantibus rursus inculcat dicens: «Columba ergo venditur, quia manus impositio, per quam Spiritus sanctus accipitur, ad pretium praebetur.» Sed quia de his in libro nostro multa conscripsimus, hic in talibus non diutius immoramur, solummodo qui legit intelligat.

CAPUT II. *Quod Spiritus sanctus per improbi ministerium dare potest sua charismata.*

Praeterea major est Ecclesia quam Ramatha, major est Christus quam Samuel. Si ergo in Saul, quem malus exagitare spiritus consueverat, cum venisset in Ramatha, ubi Samuel cum David prophetabat, spiritus insiluit, ita ut se vestimentis exueret, et nudus tota die ac nocte, cum caeteris concinens prophetaret (**I Reg. XVI et XIX; I Reg. X**); quid mirum, si Spiritus sanctus in Ecclesia super quemlibet reprobum veniat, et non per ejus meritum, sed per ejus ministerium in alios charismatis sui dona transfundat? Si, inquam, divinus Spiritus illum repente corripuit, atque ab eo, per tam diuturni temporis spatium non recessit, qui vas erat omnino diaboli, eumque nequitiae spiritus non clam, sed aperte per corpus simul et animam possidebat; quid novum, si cloacam reprobi cujuslibet hominis splendor ille coelestis irradiat, quem tamen nullum squaloris obsceni contagium foedat? Sed nunc cur ista prosequimur, cum consecrationem Simoniacis nuper fuisse prohibitam superius praefati sumus? Plane quia iidem ipsi qui baptismum fieri sine chrismate docuerunt, adhuc adversus eos qui ante synodum gratis a Simoniacis ordinati sunt sufflant, eosque cum suis ordinatoribus esse haereticos dogmatizant, eorumque missas et omnia per eos facta mysteria blasphemant, anathematizant, conspuunt, abjiciunt, et explodunt, eorumque benedictionibus terribiliter maledicunt, cum dicat Apostolus: «Quia maledici regnum Dei non possidebunt (**I Cor. VI**).» Et in suis maledictionibus illud Malachiae prophetae testimonium adhibent, quo dicitur:

«Maledicam benedictionibus vestris (**Malach. II**),» non attendentes quod Dominus in libro Numeri de sacerdotibus ait: «Invocabunt **537** nomen meum super filios Israel, et ego benedicam eis (**Num. VI**).» Sacerdos quippe Dominum super hominem verbis invocatur: sed ipse super eum Dominus benedictionem efficaciter format. Effectus itaque benedictionis non in merito sacerdotis constat, sed hunc invocatio divini nominis administrat, ut quod ex ore sonat hominis, virtus impleat Creatoris, et per indigni saepe hominis ministerium divina virtus suum veraciter efficiat sacramentum. Sed fatui et imperiti quilibet homines in hoc prophetae verbo caligantes errant, nescientes scilicet quae loquuntur, vel de quibus affirmant. In sacris quippe Scripturis ita maledictio aliquando pro sterilitate, sicut et benedictio pro rerum temporalium ponitur ubertate. De qua nimirum benedictione in libro Regum dicitur: «Benedixit Dominus Obededon et omnem domum ejus. Nuntiatumque est regi David, quia benedixit Dominus Obededon, et omnia ejus propter arcam Domini; dixitque: «Ibo, et reducam arcam cum benedictione in domum meam (**II Reg. VI**).» Unde cum Psalmista praemitteret: «Viduum ejus benedicens benedicam (**Psal. CXXXI**);» ut ostenderet de qua benedictione diceret, protinus addit: «Pauperes ejus saturabo panibus (**Psal. CVI**).» Et alibi: «Benedixit eis, et multiplicati sunt nimis.» Ubi patenter ostenditur quia benedixit, hoc est, multiplicavit. Cui simile est quod filii Joseph dixerunt ad Josue: «Quare dedisti mihi possessionem sortis, et funiculi unius; cum sim tantae multitudinis, et benedixit mihi Dominus? (**Jos. XVII**).» Benedictio igitur aliquando multitudinem, aliquando significat ubertatem. At contra, contemnenti mandata cuilibet reprobo per Moysen dicitur:

«Maledictum horreum tuum, et maledictae reliquiae tuae; maledictus fructus ventris tui, et fructus terrae tuae (**Deut. XXXVIII**);» unde paulo post: «Mittet Dominus super te famem et esuriem (**Ibid.**).» Quamobrem et in hoc Malachiae testimonio, ut non intelligamus maledictionis vel anathematis jaculum intorqueri, sed famis et inopiae supplicium intentari, praemittit, dicens: «Si nolueritis, inquit, ponere super cor ut detis gloriam nomini meo, mittam in vos egestatem;» moxque subjungitur: «Et maledicam benedictionibus vestris (**Malach. II**).» Cum ergo egestatem praemittit, quid maledictionibus intelligi velit, luce clarius innotescit. Ac si dicat: Si contempseritis praecepta mea, in vestris cordibus ponentes, quod praecipue pertimescitis, sub egestatis vos et inopiae faciam penuria suspirare; ut ipsa vos terrae vestrae sterilitas feriat, dum in proferendis bonorum operum frugibus vitium vos sterilitatis accusat: et inopia vos cruciet corporum, qui videlicet alimenta negligitis animarum. Et, ut hoc ejusdem prophetae verbis adhuc clarius approbemus, longe postmodum dicit: «Gens tota inferte omnem decimam in horreum meum, et sit cibus in domo mea: et probate me super hoc, dicit Dominus, si non aperuero vobis cataractas coeli, et effudero vobis benedictionem usque ad abundantiam (**Malach. III**).» Porro si maledictionem anathematis illic Dominus voluisset intelligi, non diceret: «Maledicam benedictionibus vestris;» sed potius: Maledicam vobis, qui scilicet benedicere non merentes audetis.

Et ut quod dicimus etiam ex Evangelio **538** manifestissime comprobemus, nil aliud ficulneae dixisse Dominus legitur, nisi hoc solum: «Jam non amplius in aeternum quisquam fructum ex te manducet (**Matth. XXI**).» Quae nimirum verba

Petrus maledictionem appellavit, cum ei postmodum dixit: «Rabbi, ecce ficulnea cui maledixisti aruit (**Marc. XI**).» Talis enim maledictio primo homini data est, cui dictum est: «Maledicta terra in opere tuo, quae spinas et tribulos germinabit tibi (**Gen. XXXI**).» Sed et ista sterilitatis maledictio benedictionem ubertatis excludit, sicut in Pharaonis somnio vaccae vaccas, et spicae devorant spicas (**Gen. XLI**).

CAPUT III. *Quod qui sacerdotes lacerant, sacramenta blasphemant.*

Sicut ergo hic praecepta servantibus non aliam quam benedictionem promittit abundantiae; ita illic non servantibus e contrario maledictionem minatur inopiae: alioquin vero quo pacto Deus omnipotens sacerdotali malediceret benedictioni, quam virtus sui consecrat nominis? Cum enim, sicut superius dictum est, super quem nomen Domini invocatur, indubitanter ab ipso Domino benedicatur, quomodo consequens est ut eam benedictionem Dominus maledicat, per quam ipse hominem per invocationem sui nominis benedicit? Hinc est quod auctoritas canonum (**Can. apost. 46, et dist. 32, cap. Praeter, paragr. Sciendum sententialiter**) etiam a pestilentioribus haereticis baptizatos prohibet iterum baptizari; ne videlicet nomen Dei, quod invocatum est super illos, videatur annullari, vel in irritum duci. Quisquis praeterea dum sacerdotes quoslibet obtrectionibus lacerat, eorum nihilominus et sacramenta blasphemant. Quid etiam beatus Judas apostolus de blasphemantibus in Epistola sua loquatur, attendat: Nam cum

praemisisset de quibusdam qui dominationem spernunt, majestatem autem blasphemant, praesto subintulit: «Cum Michael, inquit, archangelus, cum diabolo disputans, altercaretur de Moysi corpore, non est ausus iudicium inferre blasphemiae, sed dixit: Imperet tibi Dominus (**Jud. I**).» Si ergo summus angelus in diabolum blasphemiae iudicium non praesumpsit inferre: quomodo non pavescit homo sacramenta, quae virtute sancti Spiritus plena sunt, irridere? Nam cum Veritas dicat: «Qui peccat in Spiritum sanctum, non remittetur ei, neque hic, nec in futuro (**Matth. XII**);» timendum valde est ne illum ab eis constet offendi, sine quo peccatorum offensio nequeat relaxari.

Sed cur de sola sacerdotum sive sacramentorum obtreptione conquerimus, cum ab eis omnia pene dilacerari, omnia conspui, omnia dicantur irrisione publica subsanuari? Non est, inquiunt, papa, non rex, non archiepiscopus, neque sacerdos. Unde factum est, sicut dicitur, ut mille circiter homines his nugis naeniisque decepti, sine sacramento Dominici corporis et sanguinis ex hoc mundo recesserint. Opinantur enim per hujus temporis sacerdotes nullam in sacramentis posse fieri veritatem; sed et quamplures reperiuntur Ecclesiae quas non modo suis ingressibus indignas ducunt, sed nec salutationis quidem obsequio idoneas arbitrantur. **539** Nam et salutare despiciunt, quas utique dedicatas ab indignis nescio quibus episcopis suspicantur. Enimvero, ut Lucas narrat, ait Paulus: «Caesarem appello (**Act. XXV**).» Cui Festus: «Caesarem, inquit, appellasti, ad Caesarem ibis (**II Cor. XII**).» Estne sceleratior papa quam Nero? Credimus monachos istos sanctiores esse quam Paulum? Cur ergo Paulus, qui tertii coeli tribunal ante conscenderat, Neroniano conspectui non sit

dedignatus assistere; quis est monachus qui, pro suae sanctitatis arrogantia, sedis apostolicae debeat iudicium reprobare? ubi scilicet non hominis meritum, sed ecclesiasticae dignitatis attenditur institutum. Ipsi quippe in angiportuum angulis judicant, et synodalia jura detrectant, dijudicant monachos, clericalia cuncta corrodunt, et solis luicis, qui videlicet acrius ac mordacius insequendi sunt, parcent. Vident monachum incedentem; aspice, inquit, unum scapulare. Presbyterum, vel Episcopum abire prospiciunt, barbirasos se videre fatentur. A quibus etiam si benedictio quaeritur, nullatenus respondetur; protinus avertunt oculos, asserentes scilicet eos, quibus respondeatur, indignos.

CAPUT IV. *Cur Judaei in Christum male affecti.*

Nos etiam si cum peccatoribus communicamus, et simul vescimur, obtrectionum mox sale conspergimur, laceramur, parique cum illis sententia damnationis involvimur: imo nos, nos, inquam, et ipsissimi sumus qui eorum indigni judicamur alloquio, qui eorum sociale contubernium non meremur. Sed haec non monachorum est regula, sed superstitio Pharisaeorum: «Murmurabant, inquit evangelista, Scribae et Pharisei, dicentes: Quia hic peccatores recipit, et manducat cum illis (**Luc. XV**).» Et haec est radix et tota materia unde feralis in Dominum furor Judaici livoris incanduit; hinc in mortem ejus viperini fellis malitia conspiravit: nimirum quia se putabant legalium caeremoniarum esse custodes, Dominum

autem arguebant amicum publicanorum, et Sabbata violantem. Delectat me cum Domino meo hanc perferre calumniam, et malo cum illo in domo Levi carnaliter vivere, quam in tabernaculis peccatorum (**Psal. LXXXIII**), hoc est, cum sanctis Deo repugnantibus, habitare. Qui nimirum, spreta regula Christi morum, stoicorum dogma sequuntur (**CICERO, Parad.**), dum esse prorsus aequalia omnia peccata definiunt. Nos autem inter David sanctum, reprobumque Saulem, Jonathan medium constituimus; qui licet Saulem veritatis **540** ac Fidei sinceritate transcendat, David tamen merita pietatemque non aequat. Admonendi sunt itaque fratres nostri ne nimis justis, nimis sint sapientes. De quorum primo Salomon: «Noli, inquit, esse nimium justus (**Eccle. VII**);» de secundo dicit Apostolus: «Noli plus sapere quam oportet sapere, sed sapere ad sobrietatem (**Rom. XII**).» Mala sapientia, quam caligo erroris obnubilat; bona simplicitas, quae a catholicae fidei tramite non declinat. Odiosa sanctitas, quae in haeresim illabitur; et dum per triti itineris ductum dedignatur incedere, per anfractus et ruinosos devia compellitur oberrare. Nimia certe immunditia in hereticae contagionis illuviem Novatianos, qui et Cathari dicuntur, immersit; nimia sanctitas Luciferianos, tanquam perniciosos palmites, ab ecclesiastici corporis unitate praecidit. Qui dum prohibent non licere quod licet, ac per hoc jactant se defensores esse justitiae, hostes adjudicantur Ecclesiae, ut sibimet extrinsecus, velut ranae in paludibus, garriant, qui dum inessent, importune vociferantes, omnia confundebant. Hujusmodi quippe genus hominum ranis sive locustis merito comparatur; quia, sicut Aegyptum illa tunc animalia percusserunt, ita per hos nunc vastatur Ecclesia. Nam de locustis Scriptura dicit: «Quia operuerunt universam

superficiem terrae, vastantes omnia;» moxque subjungitur: «Devorata est igitur herba terrae, et quidquid pomorum in arboribus fuit (**Exod. X**).» Locustae siquidem universam terrae superficiem vastant, et herbas cum pomis arborum devorant; cum detractores quilibet, vel infirma nostra, quasi herbas humilium, vel, sicut fructus arborum, opera perfectorum dilacerando corrodunt, et livido mordacis invidiae dente consumunt. Contra quos dicit Apostolus: «Capite nos, neminem laesimus, neminem corrumpimus, neminem circumvenimus (**II Cor. VII**).» Et alibi exprobrans ait: «Invicem mordetis? invicem laeditis? Videte ne ab invicem consumamini (**Gal. V**).» Sed cum nos, in sacro videlicet ordine constituti, deberemus esse venatores Dei, sicut per Jeremiam dicitur: «Mittam venatores meos, et venabuntur (**Jer. XV**);» nos relictā praeda saecularium, nudatis dentibus, invicem ringimus: et quasi rabidae caniculae mutuis nos morsibus laceramus. Reprimatur jam praesumptio tumida, exaequet se fratribus sanctitas onerosa. Qui vult esse sanctus, sit sibi coram Deo; nec per arrogantiam Tratri praeferatur infirmo. Catulus itaque, cujus erat officium extraneos pellere. nequaquam, contemptis illis, aggrediatur domesticos lacerare, ne qui quietus poterat dormire sub tecto, exclusus foribus compellatur naubare [*f* cubare] sub dio .

Sit nomen Domini benedictum.

